

Literature

1. An Act for the general revision of the Copy-right Law, title 17 of the United States Code, and for other purposes, 1976. (Pub. L.94-553). P. 133.
2. Terms of Use. *TikTok*: website. URL: <https://www.tiktok.com/legal/copyright-policy> (viewed on November 3, 2020).
3. What is copyright? *WIPO*: website. 2020. URL: <https://www.wipo.int/copyright/en/> (viewed on November 3, 2020).
4. Fair use on YouTube. *Support Google*: website. URL: <https://support.google.com/youtube/answer/9783148?hl=en> (viewed on November 3, 2020).

УДК 347(043.2)

Савельєва А.Є., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Паламарчук В.В., старший викладач

СПОСОБИ ЗАХИСТУ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

Відповідно до ч. 4 ст. 55 Конституції України, кожний має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань. Для розвитку цих положень у Цивільному кодексі України (далі – ЦК України) отримало своє закріплення право кожної особи на захист цивільних прав і інтересів у випадку їх порушення, невизнання чи оспорювання (ч. 1 ст. 15 ЦК України). Його окремі норми присвячені захисту особистих немайнових прав фізичної та юридичної особи (ст.ст. 94, 275 ЦК України).

У цивілістиці способи захисту класифікуються на загальні й спеціальні. Такий розподіл отримав і законодавче закріплення. Загальні положення про захист цивільних прав закріплені у ст. 16 ЦК України [1]. Аналіз змісту цієї норми свідчить про те, що: по-перше, перелік способів не є вичерпним, оскільки відповідно до абз. 2 ч. 2 ст. 16 ЦК України, суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом; по-друге, зазначено найбільш поширені способи захисту, які застосовуються до всіх цивільно-правових відносин; по-третє, таке законодавче закріплення способів захисту надає можливість потерпілому вибору найбільш прийнятних способів захисту порушених прав чи інтересів, оскільки в п. 3 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» передбачено, що «вибір способу захисту особистого немайнового права ... належить позивачеві» [3].

У ч. 1 ст. 16 ЦК України зазначається, що кожна особа має право

звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу. Оскільки право ділової репутації юридичної особи є її особистим немайновим правом (ст. 94 ЦК України), то вона може захистити своє порушене право шляхом звернення до суду за допомогою загальних способів захисту. У зв'язку з цим, виникає запитання, які ж способи можливо застосувати для захисту права ділової репутації юридичної особи.

За обґрунтованим твердженням С. Братуся, захист особистих немайнових прав повинен полягати в наданні потерпілому права вимагати: а) визнання за ним особистого права, якщо останнє порушене або ким-небудь оспорується; б) припинення дій, що порушують особисте право; в) здійснення позитивних дій направлених на усунення наслідків порушення і забезпечуючих відновлення порушеного права.

Серед найбільш ефективних цивільно-правових способів захисту честі, гідності, ділової репутації І. Саприкіна виділяє: визнання прав; відновлення становища, яке існувало до порушення права; припинення дій, які порушують право; компенсація моральної шкоди та самозахист названих прав від їх порушень.

Видається, що з перелічених у ч. 2 ст. 16 ЦК України загальних способів захисту, стосовно ділової репутації особи найбільш прийнятні: визнання права; припинення дії, яка порушує право; відновлення становища, яке існувало до порушення; відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди; відшкодування моральної (немайнової) шкоди.

Можливість вибору не тільки тих способів, що носять загальний характер, а й спеціальних, які відображають їх специфічний характер, зумовлена тим, що перелік, який міститься у ст. 16 ЦК України не є вичерпним. До них відносяться поновлення порушеного особистого немайнового права (ст. 276 ЦК України); право на відповідь та спростування недостовірної інформації (ст. 277 ЦК України); заборона поширення інформації, якою порушено особисті немайнові права (ст. 278 ЦК України) та інші.

Таким чином, необхідно зазначити, що у ЦК України передбачені спеціальні способи захисту ділової репутації тільки стосовно фізичної особи. Відносно юридичної особи відсутнє посилення на можливість застосування спеціальних способів щодо захисту її особистих немайнових прав.

Видається, що вони можуть бути застосовані і до захисту особистих немайнових прав юридичної особи, зокрема ділової репутації. Підставами для цього є: по-перше, ч. 1 ст. 91 ЦК України, відповідно до якої юридична особа здатна мати такі ж цивільні права та обов'язки (цивільну правоздатність), як і фізична особа, крім тих, які за своєю природою

можуть належати лише людині; по-друге, у ст. 94 ЦК України передбачено, що особисті немайнові права юридичної особи захищаються відповідно до гл. 3 ЦК України «Захист цивільних прав та інтересів»; по-третє, ст. 37 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», якою встановлено, що громадяни, юридичні особи і державні органи, а також їх законні представники мають право вимагати від редакції друкованого засобу масової інформації опублікування ним спростування поширених про них відомостей, що не відповідають дійсності або принижують їх честь та гідність [2].

Отже, для відновлення порушеного права на ділову репутацію юридичної особи можливо застосовувати як загальні способи захисту, що забезпечують відновлення права, так і спеціальні засоби захисту, зокрема спростування недостовірної інформації.

Література

1. Цивільний кодекс України. Станом на 03.03.2021. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 296 с.

2. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 № 2782-12. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2782-12> (дата звернення: 12.04.2021).

3. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 № 1. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09#Text (дата звернення: 12.04.2021).

УДК 346.2:334.72(043.2)

Сенько А.В., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Філінович В.В., к.ю.н.

ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ВІДКРИТТЯ ІТ-БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Останніми роками ІТ-бізнес розвивається значними темпами. Попри недосконале законодавство, що його регулює, він являється найбільш перспективною інтелектуальною галуззю, котра вносить значний розумовий та грошовий внесок у розвиток нашої держави. Актуальність досліджуваної мною теми визначається тим, що в сучасних умовах варто розвиватись у сфері ІТ, знати законодавство, яким регулюється дана діяльність та розуміти з чого варто розпочати власну справу.

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють ведення ІТ-бізнесу в Україні являються: Конституція України, Господарський кодекс